

TUMU PARAU n°2.

FAUFA'A TUPUNA

'API N°2.

FA'AORA'A MAI E TE TAPIHO'ORA'A I TE FAUFA'A TARAI MA'OHI

Fa'aotira'a n° 93-27 AT nō te 8 nō 'eperera 1993 i ni'a i te fa'anahora'a o te fa'aturera'a 'oti'a fenua e fa'a'ohipa i ni'a i te fa'aōra'a mai e te tapiho'ora'a i te ara o te mau tao'a tara'i, te mau tao'a ha'aputu e te mau tao'a tahito (Ve'a nā te hau nō te 22 nō 'eperera 1993, n° 16, 'api 693) tauihia e te Fa'aotira'a n° 2001-208 APF nō te 11 nō tītema 2001 (Ve'a nā te hau nō te 27 nō tītema 2001, n°15 NS, 'api 506)

Te Tōmite tāmou o te 'āpo'ora'a rahi o Pōrīnetia farāni

I te hi'ora'a i te ture n°84-820 nō te 6 nō tetepa 1984 tauihia i ni'a i te papa ture o Pōrīnetia farāni ;

I te hi'ora'a i te ture o te mūto'i 'ōti'a fenua nō Pōrīnetia farāni ;

I te hi'ora'a i te faa'otira'a n°93-24 AT nō te 29 nō māti 1993 i ni'a i te homanara'a a te 'āpo'ora'a rahi i tāna tōmite tāmou ;

I te hi'ora'a i te fa'aotira'a n° 141CM nō te 8 nō māti 1993 i ni'a i te tahi 'ōpuara'a e pūpūhia ra i mua i te fa'aotira'a a te 'āpo'ora'a rahi o Pōrīnetia farāni ;

I te hi'ora'a i te rata n° 120 AT nō te 30 nō māti 1993 e tītau ra i te mau mero 'āpo'ora'a rahi i te tahi 'āpo'ora'a ;

I te hi'ora'a i te parau fa'ata'ara'a n° 21-93 nō te 8 nō 'eperera 1993 a te tōmite tāmau ;

I roto i tāna putuputura'a nō te 8 nō 'eperera 1993,

TEI HA'AMANA :

'Īrava 1er :

Nō te mau poro'ira'a ato'a, e aore ra te mau hāponora'a tao'a nō te tau tahito nō pōrīnetia nei, e aore ra te mau tao'a nehenehe ta'a'ē i fa'ata'ahia i te 'Īrava 7 i muri nei, te mau tao'a fa'aherehere e te mau tao'a tahito e ō i roto i te pene 97, e aore ra te ture S.H. 58 05 00 o te tārifā a te mūto'i 'ōti'a fenua, mea tītauhia ia fa'a'ite hu'ahu'a i te mūto'i 'ōti'a fenua.

'Īrava 2 :

Aita te poro'ira'a o te tauiha'a e aore ra te mau tao'a i fa'ahitihia i te 'Īrava 1, i ni'a nei, e fa'a'aufauhia i te mau tute poro'ira'a i te ara.

'Īrava 3 :

(taui, Fa'aotira'a 2001-208 APF nō te 11/12/2001, 'Īrava. 5 ⁽¹⁾)

E fa'a'ri'ihia te tute, mai te peu e 'āpiti atu te mau ta'ata fāna'o, e ta'ata noa anei, e 'ona tōtaiete, e tā'atira'a e aore ra e ho'o tao'a, i te parau fa'a'itera'a i te mūto'i 'ōti'a fenua i te tahi parau fa'aa'u pāpa'i, i tu'urimahia e te fa'aterehau o te ta'ere ia au i te hōho'a parau i fa'ata'ahia i roto i te 'āpo'ora'a fa'aterehau fenua.

E ha'apāpū teie fa'aa'ura'a e ua tū'ati maita'i te tao'a i te mau tītaura'a i fa'ata'ahia i roto i te mau 'Īrava 1 e te 7 e, e fa'ahēpora'a ato'a te reira i te mau ta'ata e fāna'o :

- ia tu'u i roto i te rima o te fenua, ia au i tāna anira'a, i te mau tao'a i fa'ahitihia i te 'Īrava 2 i ni'a nei nō te tahi roara'a tau i fa'ata'ahia e nā pae e piti ;
- ia fa'aara, i te taime au, i te fa'aterehau o te ta'ere, nā roto i te tahi rata mai oi fa'ari'ia, tō rātou hina'aro i te vaiiho i teie mau tao'a i ho'ohia i te ara.

'Īrava 4 :

⁽¹⁾ A tai'o i te Fa'aotira'a n°59 CM nō te 28 nō tenuare 2002 i ni'a i te mau fa'auera'a o te fa'a'ohipara'a o te mau 'Īrava 5 e te 34 o te fa'aotira'a n° 2001-208 APF nō te 11 nō tītēma 2001 e ha'amana ra i te tāpura faufa'a a te hau fenua nō te matahiti 2002

Mea tītauhia te mau ta'ata poro'i tao'a i te ara o tē ho'o i te fenua nei i te mau tao'a e aore ra te mau tauiha'a i fāna'o na i te fa'a'orera'a ture, i fa'ahitihia i te 'Irava 2 i ni'a nei, ia rave ato'a mai i te parau fa'a'itera'a pāpa'i, hō'ē ā huru e tō tei fa'ahitihia i te 'Irava 3 i ni'a nei, o tā rātou e fa'atae atu i te fa'aterehau o te ta'ere.

'Irava 5 :

Tē fa'a'ite'itera'a-ho'o tau poto o te mau tauiha'a, e aore ra te mau tao'a hāmanirima, e fa'a'aufauhia i te moni raupea i ni'a i te faito e 25% o te tute ti'a ahiri teie mau tao'a i poro'ihia i te ara.

Aita teie moni raupe'a e fa'a'auhia ::

1) Te mau fa'a'ite'itera'a-ho'o :

- a) i ravehia e te tahi ta'ata pēni hōho'a, e aore ra nana'o tauiha'a, e ora ra, nō te tahi fa'a'ite'itera'a-ho'o o tāna iho mau tauiha'a e ō atu i roto i te mau tātūmerara'a a te mūto'i 'oti'a fenua, 97 01 10 00, 97 02 00 00 e aore ra 97 03 00 00. E ti'a roa teie fa'a'ite'itera'a ho'o ia ravehia i roto i te tahi fare to'a, te tahi vāhi fa'a'itera'a tauiha'a e aore ra i roto i te tahi vāhi 'ē atu ;
- b) o te mau hōho'a nana'o, te mau hōho'a pēni, e te mau hōho'a pata tātūmerahia e ō i roto i te tātūmerara'a a te mūto'i 'oti'a fenua, 97 02 00 00, i ravehia i ni'a i te tahi tauiha'a rave rima i ravehia i Pōrīnetia farāni nei ;
- c) o te mau tauiha'a fa'aherehere e te mau tauiha'a tahito i fa'ahitihia i roto i te 'Irava 2 i ni'a nei, i fa'atupuhia e aore ra i ravehia i Pōrīnetia farāni nei.

2° Te mau fa'a'ite'itera'a eita roa e ravehia te ho 'ora'a :

Mea fa'ahēpohia ia fa'aho'i te mau tauiha'a i te ara nō reira mai rātou. E 'āpiti atu te ta'ata fa'a'ite i tāna parau fa'a'itera'a nō te fa'ari'ira'a taupoto i te tahi hōho'a ha'amanahia o te parau pārorura'a e pāroru ra i te mau tauiha'a i fa'a'ite'itehia e, o tē fa'ari'i ia haruhia i piha'i iho i te taiete pāroru.

'Irava 6 :

Mea 'ōpanihia ia ho'o i te ara te mau tauiha'a 'ihi mā'ohi nō muta'a ra, maoti te mau tao'a i ho'ohia mai i rapae i te fenua nō Pōrīnetia farāni e i poro'ihia i te ara ia au i te mau 'Irava 1 ē 3 i ni'a nei.

A ta'a noa atu ā, e ti'a roa te mau fa'auru'ēra'a i teie 'ōpanira'a ia ravehia e te tahi fa'aotira'a a te 'āpo'ora'a fa'atere hau, ia au i te mana'o o te tōmite faufa'a 'ihi tupuna.

'Irava 7 :

Teie te fa'ata'ara'a o te parau « tao'a 'ihi ta'a'e » :

1) Pēni i ni'a i te 'iri, te paruai pēni, te hōho'a pēni, te parau pēni tarapape, te paruai pēni pa'ari, te paruai pēni pāpa'i ne'i hō'e i te rima a te ta'ata 'ihi :

I roto i te 'āna'ira'a i'oa, tē vai ra te mau paruai pēni hinu, pēni tarapape, pēni pa'ari, pēni mārama, te mau hōho'a, noa atu te huru o te parau e fa'a'ohipahia ei tūru'ira'a. E mau tao'a ana'e ra i hāmanihia i te rima o te ta'ata 'ihi iho, nō reira aita e fa'a'ohipara'a rāve'a 'ē atu, ei monora'a i te tahi tuha'a, e aore ra te tā'ato'ara'a o te ravera'a a te rima ta'ata. E fa'a'ore 'ato'ahia te tute i ni'a i te mau hōho'a o taua mau tao'a ra, mea tītauhia ra ia hāmani tā'ato'ahia rātou i te rima ta'ata.

Teie parau ē « ne'i hō'e », o te tāpa'o hō'e e roa'a mai i muri mai i te taumira'a i ni'a i te 'api parau o te tahi tao'a pēni 'ū 'ere'ere e aore ra e 'ū 'ē atu, i taumihia i ni'a i te veo, e aore ra te hi'o e, i ravehia mai teie i muri nei te huru :

Eita ra e fa'arirohia e tao'a 'ihi ta'a'e :

- Te mau tao'a i roa'a mai nā roto i te ravera'a tāmātini e aore ra te mau tāpo'i pāruru ;
- Te mau hōho'a pāpa'i e te mau hōho'a rēni ta'a'e o te fa'a'una'una, te mau tahei fa'anehenehe, te tino pere'o'o, te tauiha'a fare, etv, e te mau parau pāpa'i ato'a e te mau parau rēni ato'a i ravehia e te matīni ;
 - te mau tauiha'a tāmātini i fa'a'una'unahia i te rima (tao'a ha'amana'ora'a i te tere, 'āfata vaira'a tauiha'a ri'i, te mau tao'a 'araea tea...)

2) Te mau hōho'a nana'o, te mau tao'a nana'o e te mau pēni tā'ōfa'i ta'a'e :

E fa'arirohia ei hōho'a nana'o, ei tao'a nana'o e, ei pēni tā'ōfa'i ta'a'e, te mau hōho'a parau ato'a i roa'a mai, te mea 'ere'ere e te mea 'ū, nō te hō'e e aore ra e rave rahi mau 'api parau i raverimahia te tā'ato'ara'a, e te ta'ata 'ihi hō'e, noa atu te huru ana ravera'a i fa'a'ohipa, eiaha ra ei ravera'a tāmātini e aore ra tāhōho'a pata.

Mea nana'o marū noa te mau tao'a nana'o, i te 'auri 'oi, te tara pa'ari, te pape puai, i te patapata.

O te tao'a ana'e e pāhono i teie mau tītaura'a tē pi'ihia ei « tao'a ta'a'e ».

E tā'oti'a noa ra te mau ta'ata 'ihi i tā rātou pata fa'arahira'a i te mau hōho'a nana'o, te mau pēni tā'ōfa'i e te mau tao'a nana'o ; eita e hau atu i te hanere rahira'a, aita te tātūmerara'a o teie mau hōho'a e rave-noa-hia na, nō reira aita ato'a e faufa'a e ha'amau i te rahira'a hōho'a. Ia fa'arahi roahia ra te patara'a, hau atu i tei mātarohia i roto i te tōro'a, e roto te pi'ira'a o te tao'a 'ihi ta'a'e i te fa'a'orehia i taua mau tao'a ra.

A ta'a noa atu ra, aita te pi'ira'a tao'a 'ihi ta'a'e e tu'uhia i ni'a i te mau ho'ho'a nana'o, te mau parau nana'o e te mau ho'ho'a ta'ofa'i i ravehia na roto i te tahi ra'vera'a tamatini e aore e pataho'ho'a, noa atu e ua tanumerahia taua mau tao'a ra, e ua tu'urimahia e te ta'ata 'ihi iho ; mai te reira ato'a te hutira'a ho'ho'a i rave ta'irihia, tapuna e aore ra te ravera'a a te matini nene'ira'a parau.

3) Te mau tao'a ta'a'e o te tara'ira'a ti'i, tao'a nana'o e te fatara'a 'aravihi :

E mau tao'a ravehia i te mau huru materia ato'a i te rima o te ta'ata 'ihi.

E roa'a vetahi taime taua mau tao'a ra na roto i te tarai 'afarora'a i te materia tumu. Ia rave te ta'ata 'ihi i te mau ho'ho'a i te repo 'araea (e ho'ho'a na'ina'i, e 'opuara'a, e tamatamataraa) e ha'aparihia i muri mai i te auahi, e aore ra e rave ti'ahia atu ai i te tahi materia pa'ari, e aore ra no te hamani i te mau fari'i ho'ho'a vaira'a 'auri tahe e aore ra te tahi mea 'e atu, e fa'arirohia te reira mau fari'i, mau 'opuara'a, mau ho'ho'a, e aore ra mau tapiri ei tao'a ta'a'e ato'a.

E fa'ariro ato'ahia e tao'a ta'a'e, te mau tapirira'a 'aravihi, o te mau materia ato'a, eii ho'ho'a ho'e, i te rima a te ta'ata 'aravihi.

Mai te reira ato'a te tao'a tito ho'ho'a o te tahi tao'a nana'o matamua, e au ra to ratou rahira'a ho'ho'a ia hi'opo'ahia e te ta'ata 'iri, e aore ra tona mau ono faufa'a, e ia ta'otihia e va'u ho'ho'a i tanumerahia. Te hutira'a ho'ho'a i pi'ihia «na te ta'ata 'ihi », i papa'ihia te mau parau ta'a'e, e fa'ariro ato'ahia ei mea ta'a'e, ia ravenoahia ra e maha a'e ho'ho'a.

Teie ra, e pato'ihia te pi'ira'a tao'a 'ihi ta'a'e i ni'a i te mau tao'a :

- te mau fari'i no te mau tao'a nana'o tito ;
- te mau ravera'a rima'i e aore ra i tapupuhia, e tae atu i te mau tao'a i ravehia i te matini, te pataho'ho'a, e aore ra te pape ra'au timio ; e tae atu i te mau tao'a fa'au'au'au, te mau tao' moni fa'anehenehe e te mau tao'a piru.

4) Te mau vauvau :

E fa'arirohia e tao'a 'ihi ta'a'e, te mau vauvau 'ahu, i roto anei i te fa'anahora'a peha'a vauvau, i rara'a-rima-hia i ni'a i te ra'au rara'a, e aore ra i nirahia i te nira ia au i te ho'ho'a i fa'aineinera'a e te ta'ata rara'a iho. Na te ta'ata 'ihi e hi'opo'a i te mau vauvau e rave, e aore ra tona mau ono faufa'a, i ni'a i te rahira'a e va'u ho'ho'a, e tai'o ato'a i te mau ho'ho'a a te ta'ata 'ihi ; mea tita'uhia ia tu'u i te numera ho'e i ni'a i te hoho'a vauvau tata'i tahi. Ua fa'ahepohia teie tanumerara'a i ni'a i te mau tao'a i ravehia na mua atu i te 1 no tenuare 1968.

Eita te pi'ira'a tao'a 'ihi ta'ata e tu'uhia i ni'a i te mau vauvau i roa'a mai nā roto i te mau ravera'a tāmatīni, e tae atu i te mau tauiha'a ri'i i ravehia i teie mau vauvau (te 'ete, te tūru'a...)

‘Īrava 8 :

E mana tō te Peretīteni o te fa'aterera'a hau fenua i te fa'a'ohipa, nā ni'a i te i'oa o Pōrīnetia farāni, i roto i te mau ho'opatēra'a huirā'atira, te mana 'aitau i ni'a i te mau tao'a e ō i roto i te 'anana'ira'a o te mau tao'a 'ihi o te faufa'a tupuna. E rave o ia i tāna fa'aotira'a i roto i te area e hō'ē 'āva'e.

Mea tītauhia te parau fa'ata'a a te piha tōro'a nō te ta'ere i ni'a i te tino iho o te parau fa'a'itera'a i te mūto'i 'oti'a fenua, nō te hāponora'a o te mau tao'a 'ihi e te tao'a fa'aherehere i hau atu i te 100 matahiti.

‘Īrava 9 :

Ua fa'a'orehai te mau fa'aotira'a n°85-116 AT nō te 23 nō tītema 1985 e te 'Īrava 5 o te fa'aotira'a n°91-72 AT nō te 15 nō tiunu 1991.

‘Īrava 10 :

Nā te Peretīteni o te fa'aterera'a hau fenua e fa'a'ohipa i te fa'auera'a o teie fa'aotira'a, o tē piahia i roto i te Ve'a a te hau o Pōrīnetia farāni.

